

Західний квітковий трипс (*Frankliniella Occidentalis* Perg.)

У зв'язку зі збільшенням імпорту овочевих, квіткових і декоративних культур до України, почастишали випадки виявлення західного квіткового трипсу – небезпечного карантинного шкідника.

Західний квітковий трипс (*Frankliniella Occidentalis* Perg.) — багатоїдний шкідник, вражає більше 250 видів рослин з понад 65 родин. Його личинки та дорослі особини живляться на плодкових культурах (абрикосі, персику, сливі, нектарині тощо); овочевих (томатах, огірках, солодкому перці, горосі); квіткових (трояндах, гвоздиках, хризантемах, герберах, гладіолусах), висмоктуючи клітинний сік рослин. Шкідник впливає на комерційне вирощування рослин безпосередньо, скорочуючи урожай і їх ринкову якість, або через кормову рослину пошкоджуючи її перенесенням вірусних хвороб. Деякі культури, включаючи зрізані квіти, полуниці, перець і огірки, при ураженні їх трипсами практично повністю втрачають ринкову цінність. На інших культурах ушкодження більше проявляється завдяки зараженню тосповірусами.

Ознаки зараження трипсом широко коливаються в залежності від рослин, які він атакує. На трояндах чи герберах з червоними квітами або на темних квітах сенполій ураження проявляються як білий наліт. Значне ушкодження призводить до деформації зародків, якщо зараження відбувається перед початком цвітіння. У перцю й огірків, що були атаковані на початку розвитку зав'язі, спостерігаються серйозні порушення під час дозрівання. На листі утворюється сріблястий наліт, листок деформується, в місцях живлення утворюються плями та шрами. Яйця, відкладені в тканини пелюсток, спричиняють ефект гусячої шкіри на квітах типу орхідей, а яйцекладка на чутливих плодах типу винограду призводить до розтріскування шкірки плоду і наступного його ураження грибами.

Західний квітковий трипс — дуже мала комаха (до 2 мм) з видовженим струнким тілом. Крила облямовані торочкою з 14–19 щетинками. Вусики мають 8 члеників. Задній край восьмого тергіту — з зубчастим гребінцем. Передній край передньогрудей — зі щетинками, з яких дві довші за інші. Колір трипса коливається від блідо-жовтого до темно-коричневого, залежно від температури повітря і його вологості. Личинка першого віку — білого кольору, довжина їх тіла — 0,5–0,65 мм, личинка другого віку — золотисто-жовта, 1,2–1,3 мм завдовжки. Зимує західний квітковий трипс у стані імаго в ґрунті, в стані личинок — у пуп'янках і квітах. Але за температури повітря нижче 0°C — гине. Самка трипса відкладає яйця в паренхіму листя, квітів і плодів — від 20 до 40 шт. (максимум — 95 яєць). В умовах вологого клімату теплиць яйця дуже часто гинуть. У теплицях і оранжереях трипс розмножується протягом усього року і дає 12–15 генерацій. Дорослі комахи

та личинки легко переносяться вітром, а також на одязі та у волоссі персоналу теплиць.

Початком поширення західного квіткового трипсу вважається 1983 р., коли шкідника виявили в Нідерландах. Він широко розповсюджений в Америці і зустрічається в таких країнах Європи як Італія, Іспанія, Англія, Німеччина, Чехія, Румунія, Польща, Угорщина. Виявлений він і в Російській Федерації. На території України зареєстровані поодинокі виявлення шкідника в закритому ґрунті.

В Дніпропетровській області західний квітковий трипс вперше виявлено в 2009 році на території Новомосковського р-ну в тепличному господарстві ТОВ «Вікторія» на площі 4,7 га в закритому ґрунті. Кордони вогнища трипсу були своєчасно встановлені. У 2012 році західний квітковий трипс був виявлений на території Нікопольського р-ну в теплиці ПП «Пектораль» на площі 6,0 га, де було запроваджено карантинний режим. Проводиться комплекс агротехнічних та хімічних заходів по боротьбі з трипсом.

Завозиться він головним чином зі зрізаними й укоріненими в горщиках квітами, на плодах томатів, які постачаються літаками та авторефрижераторами з Голландії та Польщі. Потрапивши разом з квітами до помешкань і офісів, західний квітковий трипс може оселитися на кімнатних рослинах, розмножитися і розповсюдитись. Тому необхідно здійснювати постійний карантинний контроль приватних і державних тепличних господарств, куди завозиться імпортна розсада овочів, квітів та інший садивний матеріал. З карантинних заходів головним є фітосанітарний контроль імпортного зрізу квітів та горщиківих культур як основних розповсюджувачів шкідника.

Оскільки трипси ведуть прихований спосіб життя, більша частина популяції є невразливою для звичайних хімічних обробок, тому хімічна боротьба з ними досить ускладнена. Для трипсів характерний високий ступінь резистентності, тобто здатність до швидкого набуття стійкості до більшості пестицидів, які проти них застосовувалися. Згідно з «Переліком пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні» для боротьби з західним квітковим трипсом рекомендуються такі інсектициди: Актелік, Аплауд, Вектор, Конфідор, Моспілан, Талстар, Циклон, Шерпа. Розв'язання проблеми з західним квітковим трипсом полягає, перш за все, в профілактиці. Ретельний контроль продукції, що завозиться і високий рівень агротехніки — економічно набагато ефективніше використання будь-яких, навіть найсучасніших винищувальних заходів.

